

10.05.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**10 Mayıs 2021
Pazartesi**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

10 Mayıs 2021 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında Görevli Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Jandarma Genel Komutanlığı Subay, Astsubay ve Uzman Jandarma Atama Yönetmeliği
- Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı Satınalma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Fırat Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği
- Yıldız Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği
- Yozgat Bozok Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

“Kırmızı mercimekte spekülatif fiyat artışı var”

Kuraklık nedeniyle rekolte düşüşleri olacağı beklentileri hem yerli hem de ithal üründe fiyat artışlarına neden oldu. İthal üründe toptan fiyat son bir haftada 90 kuruş yerli mercimekte ise 50 kuruş artış kaydetti.

Kırmızı mercimekte hasat yaklaşırken rekolte üzerine tahminler de yapılmaya başlandı. Bu yıl yaşanan kuraklık nedeniyle rekolte düşüşleri olacağı söylentileri hem yerli hem de ithal üründe fiyat artışlarına neden oldu. İthal kırmızı mercimeğin toptan fiyatı son bir haftada 90 kuruş yerli mercimekte ise 50 kuruş artış kaydetti. 1 kilo ithal kırmızı mercimeğin fiyatı 6.90 liradan 7.80 liraya, yerli üründe de 8.50'den 9 liraya çıktı.

Zamansız açıklamaların piyasada spekülatif fiyat artışlarına neden olduğunu ifade eden Reis Gıda Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Reis, bunun ise en çok başta Kanada olmak üzere ihracatçı ülkelere yaradığını söyledi. Fiyat artışının yerli üreticiye değil ihracatçı ülkelere kazandıracağını vurgulayan Reis, dünyanın en büyük ihracatçısı konumunda olan Kanada'nın Hindistan'daki ekim alanlarının azalmasının ve rekolte düşüşlerini ileri sürerek fiyatları artırdığını kaydetti.

Kanada'nın kırmızı mercimekte dünyada söz sahibi olduğunu kaydeden Reis şunları söyledi; “Mayısta sonunda mercimek hasadı başlayacak. En az geçen yıla göre ekim alanlarında yüzde 20-30 arasında artış var. Bölgesel bazda kuraklık bir nebze etkili olabilir. Ancak hasat Mayıs sonunda. Bölgelerden son günlerde yağış haberi geliyor. Havaların serin gitmesi kısmen de verimli olacaktır. Ekim alanlarındaki artış hesaba

katılmadan beklenen rekolte kaybından söz edilmez. Daha hasada 1 ay var. Mayıs ayı fiyatları belirleyecektir.”

Nohut üretimi iç tüketimi karşılıyor

Nohut üretimi ile ilgili bilgiler de veren Reis, nohut üretiminde Türkiye'nin kendi kendine yeterlilik oranının yüzde 127 olduğunu kaydetti. Geçen yıla göre nohut ekilişinde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kırmızı mercimek ve hububata yönelmeden dolayı yüzde 15'lik bir azalma var diyen Reis, “ancak bu durumun ülke genelindeki rekolteye etkisinin diğer bölgelerde gerçekleşen ekiliş artışı nedeniyle sınırlı olacağı düşünülmektedir” dedi.

2020 yılında 630 bin ton üretim olduğunu vurgulayan Reis, bu yıl rekoltenin geçen yıla yakın olacağını belirtti. Reis'in verdiği bilgiye göre, iç piyasada kilosuna ortalama 6.70 lira olan nohudun fiyatı uluslararası piyasalardan ucuz. Türkiye yıllık 134 bin ton civarında nohut ihraç ediyor. Nohutta 2021 sezonunda da aynı tablo söz konusu. Türkiye, 2020 dünya nohut üretiminde 4., ihracatta da 6. sırada yer alıyor.

Reis bölgelerden gelen haberlere göre kuru tarım yapılan alanlarda risk olduğunu, sulama yapılan arazilerde ise iyi bir rekolte çıkacağı ifade edildiğini söyledi. Geçen yıl TÜİK rakamlarına göre geçen yıl 328 bin ton rekolte gerçekleştiğini söyleyen Reis, bu yıl için nohutta 340-350 bin ton civarında tahmini bir rekolte beklendiğini belirtti.

İthalatın yüzde 60'ı Kanada'dan

Kırmızı mercimekte ithalatçı olan Türkiye, aynı zamanda ihracatçı da. Türkiye kırmızı mercimek ithalatının yüzde 60'ını Kanada'dan yüzde 30'unu da Kazakistan'dan yapıyor. İthal edilen mercimeğin bir bölümü işlenerek iç piyasaya verilirken, büyük bölümü de ihraç ediliyor. Türkiye'nin yıllık ihracat miktarı yaklaşık 250 bin tonun üstünde.

Üretimde 4'üncüyüz

FAO'ya göre dünya mercimek üretimi sıralamasında Kanada, Hindistan ve Avustralya ilk üçte yer alıyor. Türkiye, ekim alanı olarak 6'ncı, üretimde 4'üncü, verimde ise 15'inci sırada.

Yeterlilik oranı %72

TÜİK 2019/2020 pazarlama yılı verilerine göre, yeterlilik oranı kırmızı mercimek için yüzde 71,7. Türkiye kırmızı mercimek tüketimi 381 bin ton, kişi başı tüketim 4,6 kg/yıl. TÜİK tarafından açıklanan 2020 yılı verilerine göre, kırmızı mercimek üretimi bir önceki yıla göre yüzde 5,9 artış ile 2,5 milyon dekar alanda 328 bin ton olarak gerçekleşti.

"Patates üretimi gelecek sene yüzde 25 azabilir"

Tekfen Tarım Genel Müdürü Emrah İnce, Bloomberg HT Akıllı Tarım programında "Pazarda tohum müşterilerinde yüzde 25-30 azalma var. Önümüzdeki sene Türkiye'de tahminim 4,2-4,5 milyon ton arasında bir üretim gerçekleşebilir." diye konuştu.

Patates tohumu üreticisi olan Tekfen Tarım, patates üretiminde önümüzdeki sene düşüş olabileceğine dikkat çekti. Patates üretimi gelecek yıl yüzde 25 azabilir

Tekfen Tarım Genel Müdürü Emrah İnce, Akıllı Tarım programına katıldı.

Patates ve kuru soğan üreticisinin zor bir dönemden geçtiğini ifade eden Emrah İnce, "Biz de bu işin içerisinde patates tohumu üreticisi olarak yer alıyoruz. Pazarda tohum müşterilerinde yüzde 25-30 azalma var. Önümüzdeki sene Türkiye'de tahminim 4,2-4,5 milyon ton arasında bir üretim gerçekleşebilir. 5,2 milyon tondan daha düşük bir üretim gerçekleşecek" öngörüsünde bulundu.

AKP'li yöneticiden Bakan Pakdemirli'ye istifa çağrısı. Başkan konuştu: Gereğini yaparız

Korona virüs salgını nedeniyle uygulanan tam kapanmada iyice içeriye giren çiftçi zor durumda. Son olarak kendisi de bir çiftçi olan Aydın Sultanhisar AKP İlçe Yöneticisi Mustafa Altındal da bu çıkmaz karşısında isyan ederek Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli'yi istifaya davet etti.

Korona virüs salgını nedeniyle hiçbir destek paketi açıklanmadan ilan eden tam kapanmada hemen her sektörde olduğu gibi çiftçi de büyük çıkmazda.

Kendisi de bir çiftçi olan AKP'li bir yönetici de sonunda isyan ederek Tarım Bakanı Bekir Pakdemirli'yi istifaya davet etti.

AKP Sultanhisar İlçe Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Altındal, sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşımda, "**Acilen Tarım Bakanı istifa etsin. Meyve ve sebze üreten çiftçiyi bitirdiniz**" ifadelerini kullandı.

Kripto paraya vergi geliyor. Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan açıkladı

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan "Gelir İdaresi tarafında özellikle vergilendirme konusunda bir çalışma yürütüyoruz. Dünyadaki uygulamalar nelerdir, ne tür bir yapı var? Bu alanların tamamı, tüm dünyada çalışılan alanlar. Bizim 'bu yasaklansın' gibi bir yaklaşımımız kesinlikle yok."

Hürriyet Gazetesi'nin haberine göre katıldığı televizyon programında konuşan Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan "**Kripto para platformlarının denetlenmesi konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak gerekli çalışmaları yürüttük. Bu konuda bir taslak çalışması yaptık. Vatandaşlarımızın da mutlaka ihtiyatlı, dikkatli olması gerekiyor, kendilerini, yaşamlarını, gelirlerini riske atabilecek bir girişimde bulunmamaları lazım**" ifadelerini kullandı.

Yakın zamanda kripto varlıklarla ilgili Merkez Bankası'nın bir düzenleme yaptığını, Mali Suçları Araştırma Kurulu'na da bu platformları denetleme yetkisi verdiklerini belirten Elvan, "**Kripto varlık çeşitlerinin tanımlanması, bu yasal düzenleme içerisinde ilk önce yapmamız gereken şey. Bunun dışında kripto varlıkla ilgili platformların yükümlülükleri neler olacak? Bu platformların müşterilere karşı sorumlulukları ne olacak? Bunların ortaya konması gerekiyor**" dedi.

Elvan "**Arkadaşlarımız bu çalışmaların hepsini yaptılar, bu konuyu Sayın Cumhurbaşkanımıza arz edeceğiz, uygun görmesi halinde de bu noktada adımımızı atacağız. Gelir İdaresi tarafında da özellikle vergilendirme konusunda bir çalışma yürütüyoruz. Dünyadaki uygulamalar nelerdir, ne tür bir yapı var? Bu alanların tamamı, tüm dünyada çalışılan alanlar. Bizim 'bu yasaklansın' gibi bir yaklaşımımız kesinlikle yok**" diye konuştu.

Fuarcılıkta 'sanal' çözüm tutmadı

Türkiye'de 3,5 milyar dolarlık bir ekonomi yaratan, alt yüklenici sektörleriyle birlikte en az 50 bin kişiye dokunan fuarcılık sektörüne sanal fuarlar da çare olmadı. Sektördeki daralma yüzde 70'leri geçti.

Pandemi öncesi 3.5 milyar dolarlık bir ekonomi yaratan Türk fuarcılık sektörü, girdiği darboğazdan çıkmak için acil destek bekliyor. Geçen yıl fuarların yüzde 80'inin yapılamadığı sektörde, 2021 yılı için planlanan 114 fuar da iptal edildi. İlk 4 ayda yapılması düşünülen 149 fuardan sadece 20'si yapıldı, kalanlar ya ertelendi ya da iptal oldu. Pandeminin başında heyecan yaratan sanal fuarcılık girişimleri ise beklenevi vermedi. Bu süreçte sadece 30 civarında sanal fuar düzenlendi. İşten çıkarma yasağının sona ermesiyle sektörde çalışanların en az yüzde 50'sinin işsiz kalabileceği konuşuluyor. Fuarlarda alt yüklenicilerin de durumu vahim. Fuar alanlarına hizmet veren yaklaşık 2 bin civarında firmanın sektörden çıktığı öğrenildi. Sektör temsilcileri, Kısa Çalışma Ödeneği'nin (KÇÖ) yılsonuna kadar uzatılmasının yanında COVID-19 aşılmasında öncelik, sicil affı, stopaj indirimi ve işveren SGK prim desteğini acil olarak bekliyor.

Dünyada ve Türkiye'de cirolar eridi

Atlas Expo Kurucusu Fatih Bark, büyük kayıplarla geçen 2020'den sonra 2021 yılında da işlerin beklentinin çok altında devam etmekte olduğunu söyledi. Dünya fuarcılığının bu yılı, 2019'da yakalanan büyüklüğün en fazla yüzde 30'u ile kapatacağını ileri süren Bark, Türkiye'de de sektörün bununla paralel gittiğini dile getirdi. Türkiye'de sadece fuar organizatörlerinde resmi çalışan sayısının 5 bin 500 olduğunu, ancak alt kollarıyla sektörün yarattığı işgücünün 50 bin civarında bulunduğuna değinen Bark, işten çıkarma yasağı bittiğinde yüzde 50 olan dünya

ortalamasından daha yüksek bir işten çıkarma dalgasının beklendiğini iddia etti. Pandemiyle birlikte gündeme gelen sanal fuar girişimlerini değerlendiren Bark, Türkiye’de 30’a yakın sanal fuar yapıldığını, ancak beklentilerin karşılanmadığına dikkat çekti.

Sektör deneyimli elemanı kaybediyor

Fuarista Ticari Fuarlar ve Etkinlikler Danışmanı Mehmet Dükkancı, “Sanal fuarın çok ucuz bir faaliyet gibi algılanması da deneyimli fuar organizatörlerinin sanal fuar çalışmalarından genelde uzak kalmalarına sebep oldu” dedi. Dükkancı’ya göre, şu an çok üzerinde durulmayan ciddi bir sorun var, o da deneyimli eleman kaybı. Pandemi sürecinde şirketlerin çok büyük bir kısmının, fuar düzenleme sektör deneyimine sahip değerli çalışanlarını kaybettiğini söyleyen Dükkancı, işler normale döndüğünde bu durumun büyük sorun yaratacağının altını çizdi.

Alt yükleniciler de zorda

Fuarcılık sektöründe yaşanan krizin en büyük mağdurları fuar alt yüklenici şirketleri oldu. Edinilen bilgiye göre, fuar alanlarına kayıtlı 3 bin 500 dekorasyon ve mimarlık firması bulunuyor. Ancak mimarlık firmalarına bağlı alt yükleniciler de hesaba katıldığında, fuar alanlarına yaklaşık 15 bin firmanın çalışma yaptığı tahmin ediliyor. Fuar Stand Tedarikçileri Derneği Başkanı Müge Yılmaz, açıklanan desteklerin fuar sektörüne hitap etmediğini savunarak, “Battık ve bittik demek hiç istemezdim ama yaşadığımız durum tam da öyle. Şu anda alt yüklenicilerin tamamı borç içinde” dedi.

Toparlanma 2023 yılına kaldı

Tüypa Fuarcılık Grubu İcra Kurulu Başkan Yardımcısı İlhan Ersözlü, Türkiye’de fuarcılık sektörünün 2020 yılını yüzde 70’in üzerinde bir daralma ile kapattığını söyledi. Fuarcılığın altın yılı sayılan 2019 rakamlarına ancak 2023 yılında ulaşabileceğini kaydeden Ersözlü, pandemide fuarcılıkta kapılarını hızlı açan ülkelerden birinin Türkiye olduğunu kaydetti. Ersözlü, şöyle devam etti: “Fuar organizatörlerinin yanı sıra fuarcılık şirketlerinin hizmet aldığı paydaşların da aynı problemleri yaşadığını görüyoruz. Fuarlar yoğunlaşmaya başladıktan sonra inşallah bu problemlerin ortadan kalkacağına inanıyorum.”

‘Sanal fuar evrim değil, fiziksel fuarlara destek olabilir’

İzfaş Genel Müdürü Canan Karaosmanoğlu Alıcı, sektörde sanal fuarların pandemiden önce de konuşulduğunu, COVID-19’un bu süreci hızlandırdığını söyledi. Kendi yaptıkları sanal fuarlarda genel olarak katılımcıların memnuniyetini gözlemlediklerini söyleyen Alıcı, buna karşın fiziki fuarların hala çok arandığını söyleyerek şöyle devam etti: “Bu süreçte dijital fuarların asla fiziki fuarların yerini tutamayacağını öğrendik. Fuarcılık kente ve insana temas gerektiren bir iştir, sadece sektörün değil, kentlerin de markalaşmasını sağlar. Turizm gibi sektörlerimizi kolayca adapte edebiliriz belki ancak bütün olarak baktığımızda sanal fuarları bir evrim değil, fiziksel fuarlara bir destek olarak değerlendirebiliriz.”

Hayaller 2019, gerçekler 2020

- Sektörün küreselde yarattığı iş hacmi 2019'da 325 milyar dolardı. Bu rakam 2020'de yaklaşık 65 milyar dolar seviyelerine indi. Türkiye'de yarattığı ekonomik büyüklük ise 2019'da 3.5 milyar dolar iken, bu rakam 700 milyon doların altına düştü.
- Sektörün küreselde cirosu 2019'da 137 milyar dolarken, 2020'de bu rakam 32 milyar dolar seviyelerine düştü. Türkiye'de şirketler cirolarını açıklamadığı için sağlıklı bir veri tutulamıyor. Ancak kaybın en az yüzde 70 olduğu tahmin ediliyor.
- Türkiye'de 2019'daki fuarlarda 62 bin 293 katılımcı şirket yer aldı ve 25 milyon 828 bin 251 ziyaretçi bu fuarları takip etti. 2020 yılı ile ilgili henüz bir rapor yayınlanmamış olsa da bu oranın yüzde 80 oranında düştüğü tahmin ediliyor.
- Pandemi öncesi küresel fuarcılık sektöründe 1,5 milyon kişi çalışıyordu. Geçen yıl yüzde 50'si işten çıkarıldı. Çalışmalar, bu yıl da bir yüzde 15 daha işten çıkarma yaşanabileceğini gösteriyor.

Kartlı harcamalar nisanda yüzde 9 azaldı

TEPAV'ın araştırmasına göre, kartlı harcamalar nisanda tutar olarak yüzde 9 azalırken, online harcamaların toplam harcamalar içerisindeki payı yüzde 34'e yükseldi.

Nisan ayında kartlı harcamalar önceki aya göre tutar olarak yüzde 9, işlem adedi olarak yüzde 8 oranında araldı.

TEPAV tarafından yapılan açıklamada, "Haftalık hareketler incelendiğinde, söz konusu düşüşün ilk ve son hafta dışındaki haftalarda yoğunlaştığı görülmektedir. Tam kapanmanın başladığı

30 Nisan haftasında ise yüzde 25 artış gözlenmiştir. Ayın genelinde 26 harcama grubundan market ve alışveriş merkezleri ve kulüp/dernek/sosyal hizmetler dışındaki tüm harcamalarda düşüş gerçekleşmiştir" ifadelerine yer verildi.

Açıklama şu şekilde devam etti:

"Kartlı harcamaların yıllık artışı ise baz etkisi kaynaklı olarak yüzde 80'e ulaşmıştır. Söz konusu artışta, COVID-19 salgınının ilk dalgasına yönelik kısıtlayıcı tedbirlerin ilk olarak Nisan 2020'de alınması ve harcamalarda yaşanan hızlı düşüşün yarattığı güçlü baz etkisi belirleyici olmuştur. Harcama gruplarına göre bakıldığında, kalemlerin tamamında yıllık olarak artış gözlenmiş salgından en olumsuz etkilenen harcama gruplarında yıllık artış oranlarının da yüksek olduğu görülmüştür. Havayolları, konaklama, seyahat acenteleri/taşımacılık, yemek, giyim ve aksesuar ile araba kiralama bu grupta yer alan kalemlerdir.

Online harcamaların toplam harcamalar içindeki payı Nisan 2021'de yüzde 34'tür. Salgınla birlikte önem kazanan online alışverişler Nisan ayında da yüksek oranda artmıştır, internet üzerinden yapılan alışverişlerin yıllık artışı yüzde 85'e, mektupla/telefonla yapılan işlemlerinki ise yüzde 67'ye ulaşmıştır."

MB meğer 128'den önce yıllarca net alıcıymış

Alaattin AKTAŞ

10 Mayıs 2021 Pazartesi

✓ **128 soruları hala ortada duruyor ve bu arada Merkez Bankası'nın geçmişte de döviz sattığı dile getirilerek 128 konusu önemsizleştirilmeye çalışılıyor. Doğru, Merkez Bankası geçmişte de döviz satmış; ama temel bir fark var, sattığından daha fazlasını da almış.**

✓ **Daha önemlisi geçmişteki işlemlerin kamuoyuna açık bir şekilde yapılmış olmasıydı. Şimdi ise adeta arka kapıdan dolanarak gerçekleştirilen bir satıştan söz ediyoruz.**

Meşhur 128 milyar dolar tartışmaları sırasında geçmiş yıllara atıfta bulunularak mealen şu görüşler de savunuldu:

“Ne yani, Merkez Bankası ilk kez satış yapmıyor ki... Merkez Bankası'nın geçmişte de döviz müdahaleleri oluyordu. Bu seferki biraz farklı, Hazine üstünden yapıldı, o da bir protokole bağlı olarak gerçekleştirildi.”

Bir anlamda savunmaya geçilmişti. “Merkez Bankası geçmişte de döviz satmıştı, şimdi de sattı, ne var sanki bunda” denilmek istendi.

128 milyar konusuyla birlikte Merkez Bankası'nın geçmişte bu alım satımları kamuoyuna açık bir şekilde yaptığı, ihalelerde kurun da ilan edildiği, bu konudaki verilerin Merkez Bankası'nın web sayfasında yer aldığı defalarca konuşuldu, yazıldı. Ancak eksik olan bir yön vardı. Kimse “Merkez Bankası şu dönemde şu kadar döviz aldı ve sattı” diyecek durumda değildi, işte biz bu eksiği giderelim istedik.

Merkez Bankası'nın alım satımları günlük olarak açıklandığı için özellikle ihaleler yoluyla yapılan işlemler sayfalar dolusu hacme sahip. Merkez Bankası'nın bu verilerini toplulaştırdık ve 2003'te başlayıp sonuncusu 2016'da yapılan ihale ve müdahalelerin toplam tutarını çıkardık.

10.05.2021

Bir de ne görelim; Merkez Bankası geçmişte de döviz satmış satmaya da, meğer sattığından daha fazlasını almış!

Merkez Bankası 2003-2016 döneminde ihaleler ve müdahaleler yoluyla toplam 90.1 milyar dolar tutarında döviz alırken 66.5 milyar dolar döviz satmış. Yani bu dönemin bilançosu net 23.6 milyar dolarlık alış.

Net alımdan satıma...

2019'un ilk aylarından geçen yılın kasım ayına kadar geçen yaklaşık 20 aylık dönemde 128 milyar dolar satıldı. Biraz önce de belirttik; oysa Merkez Bankası önceki yıllarda tam tersini yapıp net döviz alımı gerçekleştirmiş. Merkez Bankası iki türlü alım satım yaptı.

Birincisi; tutarı daha önceden ilan edilmek suretiyle ihale yoluyla.

İkincisi; piyasada aşırı oynaklık durumlarında doğrudan müdahale yoluyla. Müdahaleyle yapılan alım satımlarda kur açıklanmıyor, tutar da 15 gün sonra ilan ediliyor.

İhaleler

Merkez Bankası 2003'ün mayısından 2011'in temmuzuna kadar geçen dönemde bazı aylar istisna olmak üzere toplam 64.6 milyar dolarlık alım yaptı.

2006'nın haziranından 2016'nın nisanına kadar da yine bazı aylar hariç toplamda 57.8 milyar dolarlık döviz satıldı.

Dolayısıyla Merkez Bankası 2003-2016 döneminde ihaleler yoluyla net 6.8 milyar dolarlık döviz almış oldu.

Bir kez daha belirtelim; döviz alım satım ihalelerinde ihale tutarı daha önceden ilan ediliyordu. İhale sonrası yapılan açıklamada da en düşük, en yüksek ve ortalama kurun ne olduğu bilgisine yer veriliyordu.

Müdahaleler

Merkez Bankası'nın dövize doğrudan müdahalesi kurların daha da aşağı gitmesini önlemek amacıyla daha çok alım yönünde oldu.

Alım müdahaleleri mayıs 2003'te başladı ve şubat 2006'da bitti. Merkez Bankası bu dönemde toplam 25.5 milyar dolar aldı. Bu dönemde yalnızca 12 ayda alım yapıldı.

Mayıs 2004'ten ocak 2014'e kadar geçen sürede yalnızca 6 ayda ise 8.7 milyar dolarlık satış müdahalesinde bulunuldu.

Böylece Merkez Bankası'nın dövize doğrudan müdahale ederek aldığı tutar 16.9 milyar dolar düzeyine erişti.

Merkez Bankası'nın ihaleyle döviz alım satımı (Milyon \$) (Sarı kutular alımı, maviler satımı gösteriyor.)														Doğrudan döviz müdahaleleri (Milyon \$)		
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Alım	Satım	Alım	Satım
2003					340	630	990	1.050	1.317	1.326			5.652			
2004	256	805	1.418	1.354								242	4.074			
2005	526	569	690	605	468	764	777	626	774	513	539	593	7.443			
2006	692	690	899	699	338	1.000					416	563	4.296	1.000		
2007	582	585	645	628	710	760	986	1.145	614	1.095	1.229	928	9.906			
2008	1.233	1.174	884	650	664	656	724	699	589	312			7.585	100(*)		
2009			800	100				946	856	814	681	1.017	4.314	900		
2010	830	951	1.087	978	936	1.009	991	1.143	1.089	2.220	1.940	1.691	14.865			
2011	1.000	950	1.150	1.050	990	860	450	1.350	1.680	4.920	650	2.610	6.450	11.210		
2012	1.450													1.450		
2013						1.700	5.150	1.950	1.860	840	1.440	4.670		17.610		
2014	2.600	1.000	1.050	1.020	500	420	380	209	310	720	800	870		9.879		
2015	840	820	1.080	910	830	970	840	1.096	1.140	1.200	1.260	1.380		12.366		
2016	1.200	1.170	650	380										3.400		
Toplam													64.585	57.815		

(*) 2008'in ekim ayında 312 milyon dolarlık alımın yanısıra 100 milyon dolarlık da satış yapıldı.

	Alım	Satım
Mayıs 03	579	
Haziran 03	566	
Temmuz 03	938	
Eylül 03	2.146	
Şubat 04	1.283	
Ocak 05	1.347	
Mart 05	2.361	
Haziran 05	2.056	
Temmuz 05	2.366	
Ekim 05	3.271	
Kasım 05	3.164	
Şubat 06	5.441	
Toplam	25.518	
		Satım
Mayıs 04		9
Haziran 06		2.105
Ekim 11		525
Aralık 11		1.865
Ocak 12		1.006
Ocak 14		3.151
Toplam		8.661

İhale ve müdahale özeti (Milyon \$)

	Alım	Satım	Fark
İhale	64.585	57.815	6.770
Müdahale	25.518	8.661	16.857
Toplam	90.103	66.476	23.627

128'İN SORULARI HALA ORTADA DURUYOR

Merkez Bankası bir dönem hem döviz satmış, hem almış; net alım tutarı da 23.6 milyar dolar olmuş. Ama şu 128'in satıldığı döneme bakıyoruz; ortada bir dolarlık bir alış bile yok...

Tam 128 milyar dolar satılmış ve bir dizi soru hala yanıtsız.

Örneğin bu satışa niye Hazine'nin aracı edildiği, satışın tüm bankacılık sistemine açık olarak değil de niye yalnızca kamu bankaları eliyle yapıldığı sorusuna yanıt veren olmadı.

Başka sorular da yanıt bekliyor tabii ki...

Örneğin Hazine ile 2017'de imzalandığı belirtilen protokol bu şekilde döviz satışına olanak veriyorduydu 2018'de rahip krizi sırasında kur fırlayıp giderken bu protokol devreye sokularak niye satış yapılmadı da doların 8.50'yi aşmasına göz yumuldu? Bu bir görev ihmali, hatta görevi kötüye kullanma değil mi? Tabii ki bu protokol 2017'de imzalanmışsa ve döviz satışına olanak veriyorduydu...

Örneğin madem bu satış mevzuata uygundu, 128 milyar hesaplanıp ortaya çıkarılmasa kamuoyu bu konuda bilgilendirilecek miydi?

10.05.2021

Örneğin satış hangi kurdan yapıldı?

Örneğin hangi gün hangi miktarda döviz satılacağına Merkez Bankası mı, Hazine mi ve buralardaki kimler karar verdi? Satış her gün aynı tutarda mı yapıldı, yoksa “duruma göre” gün gün farklı tutarlar mı söz konusu oldu?

Örneğin bu satışın yapıldığı günler bazı kişi ve kurumların yüklü döviz talebi oldu mu?

Ve bu protokol hala geçerli mi?

Geçerliyse bu protokole göre bundan sonra da döviz satışı olacak mı ya da hala oluyor mu?

Abdulkadir Selvi

AK Parti'nin yeni anayasa çalışmasında ne var?

10 Mayıs 2021

MHP Lideri Devlet Bahçeli'nin açıkladığı yeni anayasa önerisinin yeterince tartışıldığını düşünmüyorum. Kılıçdaroğlu ile Akşener bunu gündemi değiştirme hamlesi olarak yorumladılar.

Oysa bayramdan sonra kendileri de güçlendirilmiş parlamenter sistemi esas alan anayasa önerilerini açıklayacaklar. İktidar ve muhalefetin birbirinin yeni anayasa önerisine burun kıvırmaya hakları yok. Çünkü ne muhalefetin ne de iktidarın tek başına anayasa yapacak sayıları yok.

Yeni anayasa yapılacaksa uzlaşmak zorundalar. Ama baştan reddederek uzlaşma nasıl sağlanacak?

DARBELERİN ANAYASASINDAN SİVİL ANAYASAYA

“Türkiye'nin yeni anayasa yapma vakti gelmiştir” diyerek yeni anayasa sürecini başlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, **“Esasen Türkiye'de sorunların kaynağının 1960'tan beri hep darbeler tarafından yapılan anayasalar olduğu açıktır. Ne kadar değiştirsek değiştirelim anayasanın ruhuna dercedilen darbe ve vesayet izini silmek mümkün olmuyor”** demişti. Bahçeli de anayasaların darbeler döneminde yapıldığı ayıbının altını çizdi. Cumhuriyetin yüzüncü yılına yeni anayasa yapmanın demokratik görev olduğunu belirtti. Türkiye artık darbeler anayasası ile yönetilme ayıbından kurtulmalı.

ÖN ŞARTSIZ

Gömleğin ilk düğmesini yanlış iliklerseniz son düğmesi de yanlış olur. Yeni anayasa için yola çıkılırken ön şartsız olmak ve uzlaşmayı esas almak gerekiyor.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, yeni anayasa için ön şartlarının olmadığını açıklamıştı. Partisinin en yetkili karar organı olan MYK'da, **“Biz Türkiye'nin yeni ve sivil bir anayasa yapması gerektiğini prensip olarak söylüyoruz. Bunu yapmak için tüm kesimlere çağrı yapıyoruz. Ancak bizim yeni anayasa için belirlenmiş bir ilkemiz, kriterimiz yok”** demişti.

Bahçeli'nin ön şartsız uzlaşma çağrısı da Erdoğan'la örtüşüyor. MHP Lideri, **“Artık uzlaşmak, yeni anayasa hazırlamak milli bir vecibedir. Bu tarihi göreve MHP ön şartsız hazırdır”** demişti.

AK PARTİ'DE NASIL KARŞILANDI?

Bahçeli'nin yeni anayasa önerisi gözleri AK Parti'ye çevirdi. AK Parti'nin nabzını tutmaya çalıştım. Öncelikle **Bahçeli'nin önerisinin AK Parti'de nasıl karşılandığı** sorusuna yanıt aradım.

“MHP'nin anayasa çalışmasını kamuoyuna açıklamasını, yeni anayasa konusunda atılmış önemli bir adım olarak görüyoruz. Anayasa çalışmalarında yeni bir aşamayı gösteriyor. Yeni anayasa çalışmalarına önemli bir katkıyı sunuyor” değerlendirmesi yapılıyor.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** yeni anayasa çağrısı yapmış, buna ilk katkıyı veren de cumhur ittifakı ortağı olmuş. AK Parti bundan neden rahatsız olsun ki?

TARTIŞMAYA MÜSAİT NOKTALAR

Elbette ki bu, MHP'nin önerisinin AK Parti tarafından tartışılmayacağı anlamına gelmiyor. Hakeza AK Parti'nin önerilerinin de MHP tarafından olduğu gibi kabul edileceği düşünülüyor.

Peki MHP'nin önerilerinden tartışmaya müsait olan noktalar hangileri?

- 1- İki başkan yardımcısının seçimle gelmesi
- 2- Başkanlık kabinesinin anayasal bir statüye dahil edilmesi
- 3- Merkez Bankası'nın statüsünün anayasada düzenlenmesi
- 4- Seçilmişlerin yargıya ve ilgili kurumlara seçme yetkisi

'FARKLI MECRA DEĞİL' YAKLAŞIMI

MHP ile AK Parti'nin ayrı ayrı anayasa çalışması yapmasının bir çelişki olmadığını altı çiziliyor.

“MHP ve AK Parti'nin yaptığı iki ayrı çalışma ama bu farklı bir mecra değil. İki parti daha sonra ortak bir metin hazırlamak için çalışma yapacak” deniliyor.

AK PARTİ'NİN ÇALIŞMASI NE DURUMDA?

Cumhurbaşkanı Erdoğan, anayasa çalışmalarının bitmek üzere olduğunu belirtip, **“İnşallah muhalefete de sunacağız”** demişti.

AK Parti'nin yaptığı çalışmanın nihai aşamaya geldiği söylenebilir. Akademisyenler ve hukukçuların tekrar üzerinde çalışacağı bu taslak üzerinde sonra da AK Parti'nin siyasi kadrolarının çalışması öngörülüyor. Cumhurbaşkanı **Erdoğan'a** sunulacak nihai metin onaylanırsa öncelikli olarak MHP ile paylaşılması daha sonra da muhalefet ve sivil toplum kuruluşlarına sunulması bekleniyor.

İÇERİKTE NELER VAR?

Bu aşamada içeriğe girilmek istenmiyor. Ama yeni anayasanın temel esasları belirlenmiş.

1- Anayasada devletin şeklini ve niteliklerini belirleyen ilk dört maddedeki esaslar korunuyor.

2- Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi korunuyor. Çünkü bu sistemin referanduma sunulduğunun ve millet tarafından kabul edildiğinin altı çiziliyor.

TEMEL ESASLAR

Yeni anayasa çalışmalarından bazı önemli noktaları paylaşmak istiyorum.

1- Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi esas alınıyor. Bu sistemi milletin kabul ettiği gerekçesine yukarıda yer vermiştim.

2- Cumhurbaşkanının iki dönem seçilme kuralı korunuyor.

3- Cumhurbaşkanının ilk turda seçilmesi için gerekli olan 50+1 şartı korunuyor.

4- Cumhurbaşkanının asli düzenleme yetkisi olan kararname çıkarma yetkisi değiştirilmiyor.

ANAYASANIN PERSPEKTİFİ

Anayasalar sadece maddelerden ibaret değil. Asıl ona ruh veren, hangi perspektifle hazırlandığı.

1- Yeni anayasa özgürlükçü bir anayasa olacak. Anayasa özgürlükçü bir perspektifle hazırlanıyor.

2- 21. yüzyılın özelliklerine uygun bir anayasa olacak. Çağın ihtiyaçlarına karşılık veren bir anayasa olacak. 21. yüzyılın ağ toplumu dediğimiz, dijital toplum dediğimiz yaklaşımına uygun olacak.

3- Evrensel değerleri kendi yerel değerleri olarak kabul edip, evrensele katkı yapacak bir anayasa olacak. Bizim yerelimizden bağımsız bir evrensel kabulümüz zaten yok.

YENİ ANAYASA MÜMKÜN MÜ?

Bayramdan sonra anayasa konusunda yeni bir aşamaya geçilecek. Uzlaşmaya zarar veren siyasetteki kutuplaşma ortamına ve Meclis'teki sandalye sayısına bakınca yeni anayasa işi zor görünüyor. Ama önemli olan zoru başarmak. Siyasetin Türkiye'yi darbe anayasaları ile yönetilmekten kurtulma yükümlülüğü olduğu da unutulmamalı.

EKREM İMAMOĞLU İNCELEMESİ SONUÇLANDIRILYOR

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Ekrem İmamoğlu** hakkında Fatih'in türbesinde elini arkasına attığı gerekçesiyle ön inceleme başlatılmıştı. İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu**, "Ben buna soruşturma izni vermem" dedi. Doğru bir tavır ortaya koydu. **Süleyman Soylu**'nun soruşturma izni vermemesi en çok **İmamoğlu**'nu üzecek. Çünkü bu iş **İmamoğlu**'na can suyu oldu. **İmamoğlu**'na soruşturma işi gecikmeden rafa kaldırılacak. Ama AK Parti'nin bu işten ders çıkarması gerekiyor.

10.05.2021

HDP SORUŐTURMASI

İçişleri Bakanı **Soylu**, **İmamoğlu**'nun kayyum atanan HDP'li belediyeleri ziyareti ve yaptığı konuşma hakkında ise soruşturma izni vermeyi gönlünden geçirdiğini söyledi. Ama o konuda da soruşturma izni vermeyeceğini ima etti. Kayyum atanan HDP'li belediyeleri ziyaretiyle ilgili soruşturmanın hiç açılmaması gerekiyor. **Ekrem İmamoğlu** zaten baştan beri HDP seçmenine oynuyor. İstanbul seçimlerini HDP oylarıyla kazandı. Cumhurbaşkanlığı konusunda da yine HDP'ye güveniyor. HDP konusunda hakkında soruşturma açılmasını en çok **Ekrem İmamoğlu** ister.

İbrahim Kahveci

Bence...

Ruhsar Pekcan eğer partiden yetişseydi o basit yolsuzluk hataları olur muydu?

Bence olmazdı

Çıkarlık, kalfalık ve ustalık belgeleri olsaydı mesela...

Yılda iki kez yoğun araç geçilen Çanakkale'ye köprü yapılıırken ustalığı öğrenebilirdi

1,5 milyar dolar yapım maliyetli köprüye 13.0 milyar dolar Hazine garantisi nasıl verilirdi, öğrenebilirdi.

Verilen garantinin yüzde 2'si dolan Zafer Havalimanı mesela, iyi bir kalfalık eseri olabilirdi.

Ya da işlerine sabah akşam uçakla gitseler Bayburt Havalimanı garantisi dolmaz projesi...

Atatürk Havalimanına sadece bir yeni pist yapılırsa hiçbir sorun kalmazken sen git İstanbul'a 2 saat mesafeye havaalanı yap. Hem kira alma hem de Hazine garantisi öde.

Bunlar ustalık işleridir.

Sadece kot (yükseklik) farkında 2,5 milyar dolar kolay kazanç mesela nasıl bulunabilirdi?

Rayda ray Marmaray mesela. Efendim eski eserler çıkıyor diye sözleşme yenilenmişti ya...

Bir başka çıkarlık eseri: Türk Telekom

10.05.2021

Koca dev şirketi sen sat; sonra alan kişi bankalardan kredi ile borcu ödesin. Sonra o koca şirket bankalardan kredi üstüne kredi alıp nakit temettü dağıtsın. Aaaa bankalara kalan borç mu? O da ne... O borcu Türk Halkı öder nasılsa.

Milletin parası ile Milletın malını alıp Millete borç takmak.... Öğrenilmesi gereken bir süreç.

Eğitim kolay iş değil.

Mesela rahmetli Demirel, rahmetli Özal, rahmetli Ecevit ve adamlarının aklına neden hiç gelmedi?

Yani Milletın dövizini alıp Millete geri satmaktan bahsediyorum.

Hani Kerim Rota'nın Con Ahmet'in Devri Daim Makinesi olarak formüle ettiği işlem.

Bunlar şimdilik yargı sistemimiz açıdan bir şey ifade etmeyebilir.

Bugünlerde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı elini arkadan bağlayarak dolaşiyor diye "Bence suç" diyebiliriz.

Ama yarın iş kendimize geldiğinde ne diyeceğiz?

Mesela yukarıda sadece ama sadece birkaçını saydığım ihaleler, uygulamalar vs ne olacak?

İşte o ihalelere "yargılanacaksınız" denildiğinde hemen "Aaaa Yassıada" mı diyeceğiz?

Muhalefete yukarı baktın, elini bağladın diye bağımsız yargı

Ama kendimize gelince milyarlarca dolarlık işleme, ihaleye... Yassıada!

Bakınız bu ihalelerin çoğu hangi şarttan yapıldı? İhale istisnaları neden açıldı ve neden kullanıldı?

720 gün sonra başlayan işe 21B'den acil ihale diye davetiye mi çıkartılır?

Hani bunların sözleşmesi? Hani bütün parayı ödeyen Millete verilecek bilgi?

Ticari sır mı?

10.05.2021

Yargı sırrı mı?

Elbette yönetim deęişince göreceęiz.

Bugün sadece “Bence!” diyebiliyoruz.

Ve kameralar önünde dedięimizi sonradan da inkar etmiyor muyuz?

Bu arada hatırlatmak isterim:

Haziran 2018 seçimlerinde DİNİ BAYRAMLARDA HAZİNE GARANTİLİ KÖPRÜ VE OTOYOLLAR DA BEDAVA OLACAK denilmişti.

Tıpkı Özal’ın Demirel’in Köprü ve otoyolları gibi İSLAMİ BAYRAMLARDA BEDAVA olacaktı.

Bu Ramazan Bayramı’nda da Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın yaptırdığı KÖİ Köprüleri ve Otoyolları yine paralı.

Para işini Demirel çözü

Para işini Özal çözdü

Ama para işini Sayın Erdoğan çözemedi.

Bence bir sorun var.

Ama bence...